

*cant aut legem. Hinc Nicolaus papa Hincmaro Rhe-
morum archiepiscopo: Mala consuetudo non minus,
quam perniciose corruptela vitanda est; quæ nisi
cilius radicitus extellatur, in privilegiorum jus a malis
assumitur; et incipiunt prævaricationes et variæ
præsumptiones, celerrime non compressæ legibus ve-
nerari, et privilegiorum more perpetuo celebrari.*

His igitur et aliis auctoritatibus freti, constanter
asserimus, consuetudinem monachorum (qua ex-
cepta reparatione virium post gravem ægritudinem,
sibi indulgent esum cujuslibet carnis vel saginæ,
quod pene unum et idem est) et legi et rationi,
exemplis quoque antiquissimorum Patrum esse
contrariam, et ideo falce justitiæ resecandam. Si
autem illi, qui contraria suadent et agunt, veriori-
bus et præpollentioribus documentis ea licere pos-
sunt approbare (quod non credimus) quæ nos illicita
esse monstravimus; æquum esset, si rectoria do-
centibus, salubriora agentibus et auditum et as-
sensum efficaciter accommodaremus. Quia vero id

A *facere non sufficiunt; sapiunt, si nostram senten-
tiam recipiunt; quia qui aliquid reliquerit extra
veritatem, nihil invenit nisi falsitatem.*

*Disc. Vehementer assentio; nec unquam fue-
rit dies, quæ me ab hujus sententiæ veritate re-
pellat.*

*Mag. Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini
tuo da gloriam (Psal. cxliii). Hæc non ut adversa-
riis, sed ut amicis scripsimus; nec invecti sumus
in eos, qui in comestione saginæ hactenus ignoran-
ter deliquerunt; sed ne delinquant, monemus. Nec
in illos tantum, sed et in nos ipsos severi iudices
fuimus, volentesque festucam de oculo alterius tol-
lere, nostram prius trabem ejecimus. Neminem de-
signata persona noster sermo pulsavit. Generalis
B fuit disputatio de vitio hoc. Sed qui mihi irasci (vo-
luerint) pro reprehensione eorum, qui sani saginam
præsumunt pro eo quod sint carnales (48), ipsi se
perdunt.*

Explicit Dialogus bonus per manus Georgii, etc.

(48) Uterque C. priusquam sint carnal.

LUDUS PASCHALIS

DE ADVENTU ET INTERITU ANTICHRISTI

In scena sæculo XII exhibitus.

(D. Bern. Pertz, *Thesaur. Anecdot.*, tom. II, parte II, col. 185, ex cod. ms. Tegernseensi.)

MONITUM.

In notis ad cap. 23 Vitæ venerabilis Wilburgis, seu Wilbirgis, reclusæ, anno 1715 Augustæ Vindelico-
rum a nobis in 4° editæ, ubi quadam nocte Dominicæ resurrectionis, cum in monasterio [Florianensi]
*Ludus Paschalis tam a clero quam a populo ageretur, quia eidem non potuit corporaliter interesse, dicitur
virgo Christi capisse desiderare ut ei Dominus aliquam specialis consolationis gratiam per resurrectionis
suæ gaudia largiretur, observavimus videri hunc Ludum fuisse veluti theatralem quamdam repræsenta-
tionem, qua Christi resurgentis gloria ad ciendam fidelium devotionem pie exhiberetur, uti hodieque
Christi Nativitas et Passio diversis figuris et scenis in non paucis catholicorum locis ob fidelium oculos
reducuntur. Sed quod tunc opinati et suspicati tantum fuimus, visis postea et repertis ejusmodi Pas-
chalium Ludorum pluribus exemplis, certissimum esse comperimus. Insignis in his est Ludus Paschalis in
codice Claustro-neoburgensis canonice quingentorum annorum, in quo resurrectionis Dominicæ historia
pereleganti ac pio dramate proponitur. Incipit in hunc modum: Primo producat Pilatus cum responso-
rio: « Ingressus Pilatus. » Et sedeat in locum sibi prædeterminatum. Post hæc.... pontifices cantant: « O
Domine, recte meminimus, quod a turba sæpe audivimus, seductorem consuetum dicere: « Post tres dies volo
resurgere. » Respondet Pilatus: « Sicut mihi dicta discretio, » etc. In fine: « Et populus unversus jam
certificatus de Domino, cantor sic imponit: « Christ Der ist erstauden, » etc. Nec solum in sacris his sce-
nis mysteria passionis, resurrectionis, etc., Christi Domini repræsantabantur, sed etiam sacræ aliæ
historiæ, quarum tamen epilogus plerumque Christi triumphantis gloriam spectabat. Illustre hujus rei
exemplum iste ipse Ludus Paschalis de adventu et interitu Antichristi, quem ex sæculi XII codice Tegern-
seensi emittimus, præbet, ex quo præterea discimus quæ fuerit Germanorum et Francorum de Romano-
rum imperatoris potestate ac amplitudine sententia, ut alia plura tum majorum nostrorum scenam, tum
opinionem de modo adventus spectantia, quæ ex hoc monumento elici possunt, taceamus. Ei perlibenter
Ludum Paschalem Claustro-neoburgensem adjunxissemus, nisi preces et litteræ, in quibus aliquod ejus
apographum magno studio requisivimus, irritæ fuissent.*

LUDUS PASCHALIS DE ADVENTU ET INTERITU ANTICHRISTI.

Templum Domini, et septem sedes regales pri- A
mum collocentur in hunc modum: ad orientem
templum Domini; huic collocantur sedes regis Hierosolymorum et sedes Synagogæ. Ad occidentem
sedes imperatoris Romanorum; huic collocantur
sedes regis Theotonicorum et sedes regis Franco-
rum. Ad austrum sedes regis Græcorum. Ad meri-
diem sedes regis Babylonix et Gentilitatis. His ita
ordinatis primo procedat Gentilitas cum rege Ba-
bylonix cantans:

*Deorum immortalitas est omnibus colenda,
Eorum et pluralitas ubique metuenda.
Stulti sunt, et vere fatui, qui Deum unum dicunt.
Quia antiquitatis ritui perpetuæ contradicunt.
Si enim unum credimus, qui præsit universis, B
Subjectum hunc concedimus contrarie diversis.
Cum hinc bonum pacis foveat clementi pietate.
Hinc belli tumultus moveat sæva crudelitate.
Sic multa sunt officia, diversaque deorum,
Quæ nobis sunt indicia discriminis eorum.
Qui igitur tam multifariis unum dicunt præesse,
Illorum contrariis est affici necesse.
Ne ergo unum subjici contrariis dicamus,
Et his divinam affici naturam concedamus.
Ratione hac decernimus deos discriminare,
Officia quorum cernimus ab invicem distare.*

Quod etiam debet cantari per totum ludum in
temporibus. Et sic ipsa et rex Babylonix ascendunt
in sedem suam. Tunc sequitur Synagoga cum Ju- C
dæis cantans:

*Nostra salus in te, Domine;
Nulla vitæ spes in homine;
Error est in Christi nomine spem salutis æstimari.
Mirum, si morti succubuit,
Qui vitam aliis tribuit.
Qui se salvare non potuit, ab hoc quis potest salvari?
Non homines; qui est Emmanuel,
Deum adorabis Israel.
Jesum sicut deos Ismael te jubeo detestari.*

Quod et ipsa cantabit singulis in temporibus, et
sic ascendet thronum suum. Tunc Ecclesia in mu-
liebri habitu procedit induta thoracem, et cor-
nata, assistente sibi Misericordia cum oleo ad dex-
teram, et Justitia cum libra et gladio ad sinistram D
utrisque muliebriter indutis. Sequentur etiam eam
Apostolicus a dextris cum clero, et imperator Ro-
manorum a sinistris cum militia. Cantabit autem
Ecclesia *Alto consilio*, his qui eam sequuntur ad
singulos versus respondentibus:

*Hæc est fides, ex qua vita,
In qua mortis lex sopita.*

*Quisquis est qui credit aliter,
Hunc damnamus æternaliter.*

Ascendit autem ipsa cum Apostolico et clero,
imperatore, et militia sua eundem thronum. Post-
ea procedunt et alii reges cum militia sua can-
tantes singuli quod conveniens visum fuerit. Et
sic unusquisque cum militia sua ascendet thro-
num suum, templo adhuc et uno throno vacuis re-
manentibus. Tunc imperator dirigit nuntios suos
ad singulos reges, et primo ad regem Francorum
dicens:

*Sicut scripta tradunt historiographorum
Totus mundus fuerat fiscus Romanorum.
Hoc primorum strenuitas elaboravit,
Sed posteriorum desidia dissipavit.
Sub his imperii dilapsa est potestas,
Quam nostræ repelit potentiæ majestas.
Reges ergo singuli prius instituta
Nunc Romano solvant imperio tributa.
Sed quod in militia valet gens Francorum,
Armis imperio rex serviat eorum.
Huic ut hominum cum fidelitate
Nobis in proximo faciat, imperate.*

Tum legati venientes ad regem Francorum coram
eo cantent:

*Salutem mandat imperator Romanorum
Dilecto suo inclyto regi Francorum
Tuæ discretionis notum scimus esse,
Quod Romano juri tu debeas subesse.
Unde te repetit sententia tenenda
Summi imperii et semper metuenda;
Cujus ad servitium nos te invitamus
Et cito venire sub præcepto mandamus.*

Quibus ille:

*Historiographis si qua fides habetur,
Non nos imperio, sed nobis hoc debetur.
Illud enim seniores Galli possederunt,
Atque suis posteris nobis reliquerunt.
Sed hoc invasoria vi nunc spoliatur;
Absit invasoribus ut nos obsequamur!*

Tum legati redeuntes ad imperatorem cantent
coram eo:

*Ecce Franci super te nimium elati
Proterve se opponunt tuæ majestati;
Imo et imperii tui jus infirmatur,
Illud invasorium dum affirmatur.
Digna ergo pæna correpti resipiscant,
Ut per eos alii obedire discant.*

Tunc imperator cantat:

*Corda solent ante ruinam exaltari.
Superba stultos loqui nolite mirari.
Quorum nos superbiam certe reprimemus,*

Ac eos sub pedibus nostris conteremus.

*Et qui nunc ut milites nolunt obedire,
Tanquam servi postmodum cogentur servire.*

Et statim [cum] aciebus vadit ad expugnandum regem Francorum. Qui sibi occurrens concreditur cum eo, et superatus captivus reducitur ad sedem imperatoris, et sedente imperatore stat coram eo cantans :

*Triumphī gloria est parcere devictis.
Victus ego tuis nunc obsequor edictis.
Vitam meam simul cum regni dignitate
Positam fateor in tua potestate.
Sed si me pristino restituēs honori,
Erit honor victi laus maxima victori.*

Tunc imperator eum suscipiens in hominem et concedens sibi regnum cantat :

*Vive per gratiam, et suscipe honorem,
Dum me recognoscis solum imperatorem.*

Et ille cum honore dimissus revertitur in regnum suum cantans :

*Romani nominis honorem veneramur,
Augusto Cæsari servire gloriamur,
Cujus imperii virtus est formidanda,
Honor et gloria maneant veneranda.
Omnium rectorem te solum profitemur,
Tibi tota mente semper obsequemur.*

Tunc imperator dirigens nuntios suos ad regem Græcorum cantat :

*Sicut scripta tradunt historiographorum,
Quidquid habet mundus, fiscus est Romanorum.
Hoc primorum strenuitas elaboravit,
Sed posterorum desidia dissipavit.
Sub his imperii dilapsa est potestas,
Quam nostræ repetit potentæ majestas.
Reges ergo singuli prius instituta
Nunc Romano solvant imperio tributa.
Hoc igitur edictum Græcis indicate,
Et ab ipsis debitum census reportate.*

Qui venientes ad regem cantant coram eo : *Salutem mandat, ibi mutantes :*

*Cujus ad servitatem te invitamus,
Et tributum dare sub præcepto mandamus.*

Quos ille honeste suscipiens cantat :

*Romani nominis honorem veneramur,
Tributum Cæsari reddere gloriamur, etc.*

Eosque cum honore dimittens ipsemet ascendet (49) ad imperium cantans : *Romani nominis, etc.* Qui eum in hominem suscipiens, et regnum sibi concedens cantat : *Vive per gratiam.* Tunc ille, suscepto regno, revertitur cantans : *Romani nominis, etc.*

Tunc iterum dirigat nuntios suos imperator ad regem Jerosolymorum, dicens : *Sicut scripta tradunt, etc.* Qui venientes ad regem coram eo cantant :

*Salutem mandat imperator Romanorum
Dilecto suo regi Jerosolymorum, etc.*

(49) *Cod. ascendens.*

A Quibus ille honeste susceptis cantat : *Romani nominis, etc.* Et ascendens ad imperium cantat hoc ipsum, iterans : *Romani nominis, etc.*

Quo ille suscepto concedit sibi regnum. Ipso itaque reverso in sedem suam, cum jam tota Ecclesia subdita sit imperio Romano, consurgit rex Babylonis in medio suorum cantans :

*Ecce superstilio novitatis vanæ,
Quam error adinvenit sectæ Christianæ!
Fere destruxit ritum antiquitatis,
Et diis subtraxit honorem Deitatis,
Quorum cultum deleri prorsus ne sinamus,
Nomen Christianum de terra deleamus :
Quod ab eo loco debemus inchoare,
Unde primo cæpit hæc secta pullulare.*

B Et ordinans acies suas vadit ad obsidendam Jerosolymam. Tunc rex Jerosolymæ dirigit nuntios suos ad imperium, cantans :

*Ite hæc Ecclesiæ mala nuntiantes,
Nobis auxilium ab ipsa postulantes.
Hæc dum cognoverit Romanus imperator,
Ipse noster erit ab hoste liberator.*

Qui venientes ad imperium cantant coram eo :

*Defensor Ecclesiæ nostri miserere,
Quos volunt inimici Domini delere.
Venerunt gentes in Dei hereditatem,
Obsidione tenent sanctam civitatem,
Locum, in quo sancti ejus pedes steterunt,
Ritu spurcissimo contaminare quærunt.*

Quibus ille :

*Ite vestros prope fratres consolantes,
Ut nostrum auxilium læti postulantes,
Nos pro certo sciant in proximo venire,
Ne de ipsis valeant hostes superbire.*

Qui reversi stant coram rege cantantes :

*Viriliter agens ab hoste sis securus :
Appropinquat enim ab hoc te redempturus.
Quem debes in prælio constans præsolari.
Per hunc te gaudebis in brevi liberari.*

Interim dum imperator colligit exercitum, angelus Domini subito apparens, cantat

*Judæa et Jerusalem nolite timere,
Sciens te auxilium Dei cras videre,
Nam tui fratres adsunt, qui te liberabunt,
Atque tuos hostes potenter superabunt.*

D Tunc chorus : *Judæa et Jerusalem.* Interim imperator cum suis procedat ad prælium, et finito prælio, responsorio congregiatur cum rege Babylonis. Quo superato, et fugam ineunte imperator cum suis intret templum, et postquam ibi adoraverit, tollens coronam de capite, et tenens eam cum sceptro et imperio, ante altare cantet :

*Suscipe quod offero, nam corde benigno,
Tibi Regi regum imperium resigno,
Per quem reges regnant, qui solus imperator
Dici potes, et es cunctorum gubernator.*

Et eis depositis super altare ipse revertitur in

sedem antiqui regni sui, Ecclesia, quæ secum A
descenderat Jerosolymam, in templo remanente.
Tunc cum Ecclesia et Gentilitas et Synagoga vicis-
sim cantant, ut supra. Procedant hypocritæ sub si-
lento et specie humilitatis, inclinantes circumqua-
que et captantes favorem laicorum. Ad ultimum
omnes conveniant ante ecclesiam, et sedem regis
Jerosolymæ. Qui eos honeste suscipiens ex toto se
subdet eorum consilio. Statim ingreditur Antichri-
stus sub alis indutus lorica, comitantibus eum
Hypocrisi a dextris, et Hæresi a sinistris, ad quas
ipse cantat :

Mei regni venit hora.

Per vos ergo sine mora

Fiat, ut conscendam regni solium :

Me mundus adoret, et non alium.

Vos adaptas cognovi,

Vos ad hoc hucusque fovi.

Ecce labor vester, et industria

Ad hoc mihi sunt necessaria.

En Christum gentes honorant,

Venerantur et adorant.

Ejus ergo delete memoriam,

In me suam transferentes gloriam.

Ad Hypocrisim :

In te pono fundamentum.

Ad Hæresim :

Per te fiet incrementum.

Ad Hypocrisim :

Tu favorem laicorum exstrue.

Ad Hæresim :

Tu doctrinam clericorum destrue.

Tunc illæ :

Per nos mundus tibi credet :

Nomen Christi tibi cedit.

Hypocrisis :

Nam per me favorem dabunt laici.

Hæresis :

Et per me Christum negabunt clerici.

Tunc præcedent eum ipso paulatim sequente. Et
postquam venerint ante sedem regis Jerosolymæ,
Hypocrisis insurret hypocritis annuntians eis
adventum Antichristi. Qui statim occurrent sibi
cantantes :

Sacra religio jamdiu titubavit.

Matrem Ecclesiam vanitas occupavit.

Utquid perditio per viros phaleratos ?

Deus non diligit sæculares prælatos.

Ascende culmina regiarum potestatis.

Per te reliquiæ mutantur vetustatis.

Tunc Antichristus :

Quomodo fiet hoc? Ego sum vir ignotus.

Tunc ipsi :

Nostro consilio mundus favebit totus.

Nos occupavimus favorem laicorum.

Nunc per te corrui doctrina clericorum.

Nostris auxiliis hunc thronum occupabis.

Tu tuis meritis cætera consummabis.

Tunc Antichristus veniens ante sedem regis Je-
rosolymæ cantat ad hypocritas :

Quem sub Ecclesie gremio concepistis

Longis conatibus, me tandem genuistis.

Ascendam igitur, regna subjugabo.

Deponam vetera, nova jura dicabo.

Tunc exeuntes ei superiora indumenta ascendunt
expositis gladiis, et deponentes regem Jerosolymo-
rum coronant Antichristum. cantantes :

Firmetur manus tua, et exaltetur dextera tua.

Tunc rex Jerosolymis ascendat ad regem Teu-
tonicorum solus cantans :

Deceptus fueram per spem bonorum.

Ecce destitutor fraude simulatorum.

Regni fastigia putabam beata.

B

Si essent talium edictis ordinata.

Romani culminis dum esses advocatus,

Sub honore vixit Ecclesie status.

Nunc tuæ patens est malum discessionis ;

Viget pestiferæ lex superstitionis.

Interim hypocritæ conducunt Antichristum in
templum Domini, ponentes ibi thronum suum. Ec-
clesia vero, quæ ibi remanserat, multis contumeliis
et verberibus affecta redibit ad sedem Apostolici.
Tunc Antichristus dirigit nuntios suos ad singu-
los reges Græcorum dicens :

Scitis divinitus ab hoc me vobis datum,

Ut per omnes habeam terras principatum.

Ad hoc idoneos ministros vos elegi,

C

Per quos totus mundus subdatur nostræ legi.

Hinc primo terminos Græcorum occupate.

Græcos terroribus, aut bello subjugate.

Qui venientes ad regem Græcorum cantant co-
ram eo :

Rex, tibi salus sit a salvatore

Nostro, regum et totius orbis rectore,

Qui, sicut ex Scripturis mundo fuit promissus, !

Descendit de cælis ab arce Patris missus.

Ille semper idem manens in Deitate,

Ad vitam sua nos invitat pietate

Hic se vult a cunctis ut Deum venerari,

Et a toto mundo se jubet adorari.

Hujus edicti formam si tu præteribis,

In ore gladii cum tuis interibis.

D

Quibus ille :

Libenter exhibeo regi famulatum,

Quem tanto dicitis honore sublimatum.

Honor est et gloria tali obedire,

Huic tota mente desidero servire.

Et hoc iterans venit ad præsentiam Antichristi,
et stans coram eo cantat :

Tibi profiteor decus imperiale,

Quo tibi serriam, jus postulo regale.

Et flexo genu, offert ei coronam. Tunc Antichri-
stus depingens primam litteram nominis sui regi, et
omnibus suis in fronte, et coronam ei in capite re-
ponens cantat :

Vive per gratiam, et suscipe honorem,

Dum me recognoscis cunctorum creatorem.

Tunc ille revertitur ad sedem suam. Iterum Antichristus dirigit hypocritas ad regem Francorum cum muneribus dicens :

*Hæc munera regi Francorum offeretis,
Quem cum suis ad nos per illa convertetis.
Hi nostro ritui formam adinvenerunt,
Nostræ adventui viam præparaverunt.
Horum subtilitas nobis elaboravit
Thronum conscendere, quem virtus occupavit.*

Tunc hypocritæ, acceptis muneribus, vadunt ad regem Francorum, et stantes coram eo cantant :
Rex, tibi salus sit, etc. Ultimam clausulam ista commutantes :

*Sed de tui regni certus devotione
Rependit tibi vicem voluntatis bonæ.*

Tunc rex, acceptis muneribus, cantat : *Libenter exhibeo, etc.* Et hoc iterans venit ad præsentiam Antichristi, et flexo genu, offert ei coronam cantans : *Tibi profiteor, etc.* Antichristus, eo suscepto, in osculo signat eum et suos in frontibus, et imponens ei coronam cantat : *Vive per gratiam, etc.* Tunc iterum dirigit hypocritas ad regem Teutonicorum, cantans :

*Excellent est in armis jus Teutonicorum,
Sicut testantur experti robur eorum.
Regem muneribus est opus mitigari :
Est cum Teutonicis incautum præliari.
Hi secum pugnantibus pessima pestis.
Hos nobis subjicite donis si potestis.*

Tunc hypocritæ, acceptis muneribus, transeunt ad regem cantantes coram eo : *Rex tibi salus sit, etc.*, ultimum versum iterum isto commutantes :

*Et his te honorans muneribus absentem
Amicum cernere desiderat præsentem.*

Tunc rex Teutonicorum cantat :

*Fraudibus versutias compellor experiri,
Per quas nequitia solet mentiri.
Sub forma veritas virtutis putatur :
Ostendet falsitas, quod forma mentiatur.
Per vos corrupta est fides Christianorum,
Per me conteretur regnum simulatorum.
Plena sunt fraudibus munera deceptoris,
In quos corruet per gladium ultoris,
Secum pecunia sit in perditionem,
Gravem injuria exspectat ultionem.*

Tunc hypocritæ confusi redeunt, et stantes coram Antichristo cantant :

*O regni gloria, caput totius mundi,
Offensa aspice populi furibundi.
Certe prædictum est per fidem antiquorum :
Quod tu subjicies cervices superbiorum.
Si virtute tua totus orbis subsistit,
Qua vi Teutonicorum furor tibi resistit ?
Igitur tuam Germania blasphematur ditionem,
Extollit cornua contra religionem,
Respice nostram confusionem
In ea judica tuam offensionem.
Tuam potentiam injuria testatur,
Cujus imperium ruinam minatur.*

Tunc Antichristus :

*Consummabo vere gentem perditionis
Pro tanto scandalo religionis
Ecce superbiam humanæ potestatis
Terret potentia divinæ majestatis !*

Tunc dirigit singulos nuntios ad reges dicens eis :

*Ite congregantes facultates regnorum
Conculcent impetu furorem superbiorum.*

Nuntii vero venientes coram regibus cantant :

*Ecce noster Dominus et Deus deorum
Per nos exercitum convocat suorum,
Ut per eos Teutonicum condemnet furorem.
In bello martyrum consignabit cruorem.*

Tunc reges conveniunt ante thronum Antichristi. Quibus ille :

*Consummabo vere, etc.
Ite Germaniæ terminos invadetis,
Superbum populum cum rege conteretis.*

Tunc omnes cantant :

*Deus nobiscum est, quos tuetur potenter,
Pro fide igitur pugnemus confiderenter.*

Et disponentes acies suas in occursum Teutonicorum congregiuntur cum eis, et superatur exercitus Antichristi. Tunc rex Teutonicorum rediens, et sedens in throno suo cantat :

*Sanguine patriæ honor est retinendus :
Virtute patriæ est hostis expellendus
Jus dolo perditum est sanguine venale
Sic retinebimus decus imperiale.*

Tunc hypocritæ adducunt claudum coram Antichristo. Quo sanato, rex Teutonicorum hæsitabit in fide. Tunc iterum adducunt leprosum, et illo sanato, rex plus dubitabit. Ad ultimum important feretrum, in quo jacebat quidam simulans se in prælio occisum. Jubet itaque Antichristus, ut surgat, dicens :

*Signa semper quærunt rudes et infideles.
Surge, surge velociter, quis sim ego, reveles.*

Tunc ille de feretro cantat :

*Tu sapientia supernæ veritatis,
Virtus invicta es divinæ majestatis.*

Et hypocritæ secum cantant : *Tu sapientia, etc.* Tunc rex Teutonicorum videns signa seducitur dicens :

*Nostrum nos impetu semper periclitamur :
Adversus Dominum incauti præliamur.
In hujus nomine mortui suscitantur,
Et claudi ambulant, leprosi mundantur,
Illius igitur gloriam veneremur.*

Tunc rex ascendit ad Antichristum, et hoc idem cantat. Cum autem venerit coram eo, flexo genu offert ei coronam cantans : *Tibi profiteor, etc.* Tunc Antichristus signans eum, et suos in frontibus, et imponens ei coronam cantat : *Vive per gratiam, etc.* Tunc committit sibi expeditionem ad gentes, dicens :

Vobis credentibus, convertimur ad gentes.

Et dato sibi gladio cantat :

Per te disponimus has fieri credentes.

Tunc rex veniens ad thronum Gentilitatis, et A mittens legatum ad regem Babylonis, cantat coram eo :

*Potestas Domini maneat in æternum,
Quæ adoranda est quasi numen sempiternum.
Condemnat penitus culturam idolorum,
Præcipit abjici ritus simulacrorum.*

Tunc Gentilitas ad legatum :

*Finxit invidia hanc singularitatem,
Ut unam coleret homo Divinitatem.
Ille jure Deus cupidus æstimatur,
Qui speculius cæteris vult ut solus colatur,
Nos igitur sequimur ritum antiquitatis :
Diis discrimina reddimus Deitatis.*

Tunc nuntius :

Unus est Dominus, quem jure veneramus.

Et dejiciens simulacrum cantat :

Idolum detestamur.

Statim gentiles concurrunt, et præliantur cum exercitu Antichristi. Et superatus rex Babylonis ducitur captivus ad Antichristum. Tunc rex, genu flexo, offert coronam Antichristo, dicens : *Tibi profiteor*, etc. Tunc Antichristus signans eum, et suos in frontibus, et imponens coronam ei cantat : *Vive per gratiam*, etc. Statim redeunt ad sedes suas omnes cantantes :

*Omnium rectorem te solum profitemur,
Tibi tota mente semper obsequemur.*

Tunc Antichristus dirigens hypocritas ad Synagogam cantat :

*Judæis dicite Messiam advenisse,
Et me in gentibus tributum accepisse.
Judæis dicite : En ego sum Messias,
Ego sum promissus eis per prophetias.*

Tunc hypocritæ ad Synagogam :

*Regalis generis gens est peculiaris,
Fidelis populus ubique prædicaris.
Pro tuenda lege jamdudum exulasti,
Procul a patria Messiam expectasti.
Hæc expectatio reddet hæreditatem :
Jucunda novitas mutabit vetustatem.
Ecce mysterium tuæ redemptionis :
Rex enim natus est auctor religionis.
Hic est Emmanuel, quem testantur Scripturæ,
Per cujus gratiam tu regnabis secure,
Erexit humiles, et superbos dejecit,
Potenter omnia sub pedibus subjecit.
Surge, Jerusalem, surge, illumina re,
Captiva diu Synagoga, lætare.*

Tunc Synagoga :

*Hæc consolatio divinæ bonitatis
Laborem respicit nostræ captivitatis.
Eamus igitur obviam Salvatori,
Dignum est reddere gloriam Redemptori.*

Tunc Synagoga surgens vadit ad Antichristum, etc.

*Ades Emmanuel, quem semper veneramus,
In cujus gloria nos quoque gloriamur.*

Tunc venientem suscipit Synagogam signans eam, et dicens :

*Per me egredere vectem confusionis :
Tibi restituo terram promissionis.
In tuo lumine en gentes ambulant,
Et sub pacis tuæ lege reges regnant.*

Tunc Synagoga redeunte, intrant prophetae dicentes :

*Verbum Patris habens divinitatem
In virgine sumpsit humanitatem,
Manens Deus effectus est mortalis,
Semper Deus factus est temporalis.
Non naturæ usum sic testante
Hoc factum est, sed Deo operante.
Nostram sumpsit infirmitatem,
Ut infirmis conferret firmitatem.*

B

*Hunc Judæi mortalem cognoverunt,
Immortalem quem esse nescierunt.
Nec sermoni, nec signis credidere ;
Sub Pilato Christum crucifixere.
Moriendo mortem mortificavit,
A gehenna credentes liberavit.
Hic surrexit vere non moriturus,
Regnat semper in proximo venturus.
Hic sæculum per ignem judicabit,
Universos in carne suscitabit,
A reprobis salvandos separabit,
Malos damnans, bonos glorificabit.
Veræ scitis quid Scripturæ loquantur,
Enoch vivum, et Eliam testantur.*

C

Tunc Synagoga :

Ubinam sunt ?

Illi :

*Nos sumus vere,
In quos fines sæculorum devenerunt.
Iste Enoch, et ego sum Elias,
Quos hucusque servaverat Messias,
Qui jam venit, et adhuc est venturus,
Per nos primum Israel redempturus.
Ecce venit homo perditionis,
Magnæ consummans muros Babylonis :
Non est Christus.*

Tunc tollunt ei velum. Statim Synagoga convertitur ad verba prophetarum dicens :

D

*Seducti sumus vere per Antichristum,
Qui mentitur se Judæorum Christum.
Certa indicia est nostræ libertatis
Elias et Enoch prophetæ veritatis.
Tibi gratias damus, Adonai, rex gloriæ,
Personarum Trinitas ejusdem substantiæ.
Vere Pater Deus est, cujus Unigenitus
Deus est, idem Deus est amborum Spiritus.
Interim hypocritæ venientes ad Antichristum
cantant :*

*O culmen regium divinæ majestatis !
Tibi subtrahitur honor divinitatis.
Intravere senes doctores vanitatis,
Qui blasphemant tuæ honorem potestatis.
Judæis prædicant tenore Scripturarum,*

Te, rex omnipotens, caput hypocritarum.

Tunc Antichristus ad hypocritas :

*Cum me totus orbis studeat adorare,
Jus mei nominis quis audeat negare?*

Synagogam, et senes mihi repræsentate.

Reos conveniam super hac levitate.

Tunc ministri venientes ad prophetas et Synagogam cantant :

Testes mendacii, præcones falsitatis.

Vos tribunal vocat divinæ majestatis.

Tunc prophetæ :

Non seducet homo iniquitatis

Servos Christi ministris falsitatis.

Tunc nuntii adducunt prophetas et Synagogam

ad Antichristum, quibus ille :

Fert in insaniam proprietatis

Vos, quos decipiunt vultus auctoritatis.

Sanctis promissus sum redemptio futura,

Vere Messia, ut testatur Scriptura.

De me suscipite formam religionis.

Sum infidelibus lapis offensiois.

Tunc prophetæ :

Tu blasphemus auctor iniquitatis,

Radix mali, turbator veritatis,

Antichristus, seductor pietatis.

Tunc Antichristus commotus dicit ministris :

Eccc blasphemias meæ Divinitatis

Ulciscatur manus divinæ majestatis.

Qui blasphemant in me divinam pietatem,

Divini Numinis gustent severitatem.

Pereant penitus oves occisionis

A *Pro tanto scandalo sanctæ religionis.*

Tandem Synagoga cantat confessionem istam :

*Nos erroris pœnitet, ad fidem convertimur,
Quidquid nobis inferet persecutor, patimur.*

Tunc ministri educunt eos et occidunt. Interim vero, dum occiduntur, Ecclesia cantat : *Fasciculus myrrha dilectus meus mihi*(Cant. 1). Tunc ministris reversis, Antichristus dirigit nuntios suos ad singulos reges cantans

Reges conveniant, et agmina sanctorum,

Adorari volo a gloria regnorum.

Cuncta divinitus manus ima firmavit,

Suos Divinitas hostes exterminavit.

Pace conclusa sunt cuncta jura regnorum,

B *Ad coronam vocat suos Deus deorum.*

Tunc omnes reges conveniunt undique cum suis usque ad præsentiam Antichristi cantantes : *Cuncta divinitus*, etc. Quibus Antichristus :

Ista prædixerunt mei prædicatores,

Viri mei nominis, et juris cultores.

Hæc mea gloria, quam diu prædixere,

Qua fruuntur mecum, quicumque meruere,

Post eorum casum, quos vanitas illudit,

Pax, et securitas universa conclusit.

Statim fit sonitus super caput Antichristi, et eocorruente, et omnibus suis fugientibus, Ecclesia cantat : *Ecce homo, qui non posuit Deum adjutorem suum! Ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei.* Tunc omnibus redeuntibus ad fidem, Ecclesia ipsos suscipiens incipit : *Laudem dicite Deo nostro.*

Explicit.

ANONYMUS MELLICENSIS

SÆCULO XII CLARUS

DE SCRIPTORIBUS ECCLESIASTICIS,

Nuper primum in lucem editus et notulis chronologico-criticis illustratus a R. D. P. Bernardo Pez, Benedicto et bibliothecario Mellicensi, anno 1716.

(FABRIC.-*Bibliotheca ecclesiastica*, Hamburgi, 1718, fol., p. 141.)

ADMONITIO.

Anonymum hunc *De scriptoribus ecclesiasticis*, seu *De viris illustribus*, quem reipublicæ litterariæ bono nunc primum in lucem damus, *Mellicensem* dicimus, neutiquam propterea; quod certa nobis argumenta suppelant, auctorem hunc cœnobitis Mellicensibus accensendi, sed ideo; quod in Bibliotheca manuscriptorum *Mellicensi*, ejusque codice chartaceo in quarto, nunc signato lit. R. num. 28 sæculo circiter quarto decimo exarato, hactenus asservatus, indeque a nobis depromptus fuit; cujusmodi quidem cognominandorum anonymorum exempla apud Freherum, Acherium, Chesnios, aliosque eruditos *Rerum* collectores, editoresque passim occurrunt. Cæterum, ut proprium auctoris nostri nomen, fortunamque assequeremur, nulli quidem in perquirendo labori pepercimus, sed frustra; nemine quoquam, nec illo ipso horum quidquam innuente. Fuisse *monachum*, et quidem *Benedictinum*, ex singulari quodam studio, quo Benedictinos